

Fråga om översättning med hjälp av egen personal av en till Försäkringskassan inkommen handling

I en anmälan till JO klagade AA främst på Försäkringskassans handläggningstid i hans ärende om pension från Portugal.

Försäkringskassan yttrade sig efter remiss. I remissvaret framkom bl.a. att all korrespondens från Portugal hade varit skriven på portugisiska. På kontoret i Eslöv, som blev handläggande enhet den 1 januari 2002, hade en språkkunnig handläggare varit behjälplig vid handläggningen. Den 24 juni 2004 inkom en skrivelse från Portugal som var daterad den 16 juni 2004 och adresserad till Försäkringskassan, Utlandsavdelningen, Stockholm. Därifrån vidarebefordrades skrivelsen till Eslöv, dit den anlände den 2 juli 2004. Av en journalanteckning framgår, att handläggaren på Eslövskontoret hade fått hjälp av en språkkunnig kollega med tolkningen av skrivelsen. Enligt journalanteckningen hade handläggaren uppfattat sin kollega så att man från Portugal hade meddelat, att man skulle komma att pröva AA:s eventuella rätt till pension från Portugal enligt punkt 16 i gällande reglemente och vidare att man därifrån inte begärde ytterligare information från Försäkringskassan. Ärendet överfördes den 15 februari 2004 till Malmö. Den 27 juni 2005 erhöll Försäkringskassan i Stockholm skrivelse från Portugal daterad den 16 juni 2005 och adresserad till Försäkringskassan, Utlandsavdelningen, Stockholm. Skrivelsen vidarebefordrades därifrån till Utlandskontoret i Visby, dit den anlände den 29 juni 2005. Handlingen vidarebefordrades sedan därifrån till Eslöv, dit den anlände den 19 juli 2005 och vidarebefordrades slutligen till EU-kontoret i Malmö, dit den anlände den 20 juli 2005. En av handläggarna på EU-kontoret, som har vissa kunskaper i spanska, kunde utläsa att man från Portugal önskade veta Försäkringskassans ersättningsanspråk ur portugisisk beviljad pension och för vilken tid Försäkringskassan hade ett sådant anspråk. När samtliga handlingar blivit tillgängliga konstaterades bl.a. att skrivelsen den 16 juni 2004 tidigare hade misstolkats. Handlingarna som EU-kontoret erhöll den 20 juli 2005 skickades till tolkföretag för översättning.

Försäkringskassan anförde vidare följande.

Vid tillämpning av 8 § förvaltningslagen (1986:223) ges utrymme för myndighet att använda sig av språkkunnig personal, se Hellners/Malmqvist, Förvaltningslagen

med kommentarer, 2003, s. 99. I kommentaren talas om att språkkunnig personal hos myndigheten kan anlitas i enklare ärenden där tolkningen inte kräver annat än ordinära språkkunskaper. I vägledning 2004:7 "Försäkringskassan och förvaltningslagen" berörs inte möjligheten att använda egen personal till översättning, men detta kan rimligen inte tolkas som innebärande att Försäkringskassan skulle vara förhindrad att använda egen personals språkkunskaper. Användande av egen personal till översättning måste, enligt länsorganisationens uppfattning, utöver noggrannhet dessutom kräva att biträde med översättning blir genom den översättande tjänstemannens försorg dokumenterat i akten. Den rutinen har man numera på EU-kontoret och om den rutinen tidigare hade funnits och gällt generellt kunde feltolkningen av skrivelsen ha förhindrats. I länsorganisationen i Skåne finns en lista över handläggare som ställer sina språkkunskaper till förfogande. Det pågår en översyn av denna lista och i samband härmed kommer länskontoret att ange hur översättningar skall hanteras, varvid den ovan berörda frågan om dokumentation kommer att tas med som generellt gällande inom länsorganisationen i Skåne.

I sitt beslut den 19 januari 2007 anförde *JO Nordenfelt* i bedömningsdelen följande såvitt avser översättningsfrågan.

I 8 § förvaltningslagen (1986:223) anges att en myndighet vid behov bör anlita tolk när den har att göra med någon som inte behärskar svenska. Av förarbetena till lagrummet (prop. 1985/86:80 s. 27) framgår att med begreppet tolk avses både den som tolkar muntligen och den som gör en skriftlig översättning av en handling.

Förvaltningslagen uppställer inte något krav på att myndigheterna är tvungna att översätta alla inkommande handlingar på främmande språk. Hänsyn måste tas till ärendets beskaffenhet, omfattning och karaktären av det material som ges in och kostnaden för översättning i förhållande till ärendets betydelse.

Ibland kan det vara lämpligt att myndigheten ber någon språkkunnig att läsa igenom handlingen och sammanfatta innehållet på svenska, så att myndigheten får underlag för att bedöma om en fullständig översättning behövs (se Hellners/Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, 2003, s. 99).

Jag delar Försäkringskassans uppfattning att det inte är något som hindrar att kassan använder sin egen personal för översättning av handlingar på ett främmande språk. Jag vill dock framhålla att det är viktigt att Försäkringskassan är uppmärksam på att den som gör översättningen behärskar språket ifråga så att man kan vara säker på att översättningen är tillförlitlig.

Försäkringskassan har uppgett att biträde med översättningen bör dokumenteras i akten. Jag instämmer i det och konstaterar att kassan också uppgett att länskontoret kommer att införa det som rutin.